

POLITICKÉ VEDY / POLITICAL SCIENCES

Časopis pre politológiu, najnovšie dejiny, medzinárodné vzťahy, bezpečnostné štúdiá / Journal for Political Sciences, Modern History, International Relations, security studies

URL of the journal / URL časopisu: <http://www.politickevedy.fpvmv.umb.sk>

Author(s) / Autor(i): Bohumír Štědroň - Jakub Štědroň
Article / Článok: Book Review: Gustáv Husák / Book Review: Gustav Husak
Publisher / Vydavateľ: Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov – UMB Banská Bystrica / Faculty of Political Sciences and International Relations – UMB Banská Bystrica
DOI: <http://dx.doi.org/10.24040/politickevedy.2018.21.1.201-203>

Recommended form for quotation of the article / Odporúčaná forma citácie článku:

ŠTĚDROŇ, B. - ŠTĚDROŇ, J. 2018. Book Review: Gustáv Husák. In *Politické vedy*. [online]. Vol. 21, No. 1, 2018. ISSN 1335 – 2741, pp. 201-203. Available at: <http://dx.doi.org/10.24040/politickevedy.2018.21.1.201-203>

By submitting their contribution the author(s) agreed with the publication of the article on the online page of the journal. The publisher was given the author's / authors' permission to publish and distribute the contribution both in printed and online form. Regarding the interest to publish the article or its part in online or printed form, please contact the editorial board of the journal: politicke.vedy@umb.sk.

Poskytnutím svojho príspevku autor(i) súhlasil(i) so zverejnením článku na internetovej stránke časopisu Politické vedy. Vydavateľ získal súhlas autora / autorov s publikovaním a distribúciou príspevku v tlačenej i online verzii. V prípade záujmu publikovať článok alebo jeho časť v online i tlačenej podobe, kontaktujte redakčnú radu časopisu: politicke.vedy@umb.sk.

RECENZE NA KNIHU: GUSTÁV HUSÁK

BOOK REVIEW: GUSTAV HUSAK

Bohumír Štědroň – Jakub Štědroň*

MACHÁČEK, M.: *Gustáv Husák*. Praha: Nakladatelství VYŠEHRADEK, 2017, 632 s. ISBN 978-80-7429-388-7.

Z hlediska evoluční politologie se SSSR pohyboval s časovým zpožděním 128 let po trajektorii francouzské revoluce se 4 analogickými etapami: jakobínský teror (**J. V. Stalin**), direktorium (kolektivní vedení **N. S. Chruščova**), konzulát a císařství (maršál **L. Brežněv**). **Gustáv Husák** se narodil (1913) deset let před tím, než **J. V. Stalin** kanonizoval marxistické náboženství (1923), a tak se **G. Husák** pohyboval z hlediska modelů manažerského a politického rozhodování v silovém poli uvedených etap, aby tak realizoval svoje nebezpečné sny o úspěchu ve vrcholové politice.

Nakladatelství Vyšehrad vydalo koncem roku 2017 komplexní, mimořádně pečlivě zpracovanou a rozsáhlou monografii (632 stran), která analyzuje politickou kariéru i osobní život **Gustáva Husáka**, kterého můžeme považovat za jednoho z nejvýznamnějších představitelů moderních dějin Československa i Slovenska. První kapitola *Mladý radikál* se zabývá dětským světem **G. Husáka** (ve dvanácti letech byl hodnocen samými jedničkami v římskokatolické lidové škole v Dúbravce), studiem na elitním gymnáziu v Bratislavě i aktivní činnosti ve studentském hnutí. Druhá kapitola *Pragmatický odbojář* provádí deskripci politických sinusoid **G. Husáka** v letech 1938 - 1945 i později. Třetí

* Doc. RNDr. Bohumír Štědroň, CSc. působí na Vysoké škole mezinárodních a veřejných vztahů Praha, na Masarykově ústavu vyšších studií ČVUT a na Katedře managementu FTVS Univerzity Karlovy, Jose Martího 31, 160 00 Praha 6, Česká republika, e-mail: stedron@seznam.cz.

Mgr. Jakub Štědroň, Ph.D. působí jako ředitel Domu národnostních menšin a odborný asistent na Vysoké škole mezinárodních a veřejných vztahů Praha, Vocelova 602/3, 120 00 Praha 2, Česká republika, e-mail: jstedron@seznam.cz.

DOI: <http://dx.doi.org/10.24040/politicevedy.2018.21.1.201-203>

Československá republika poskytla **G. Husákovi** operační prostor pro aktivní veřejnou i politickou činnost, a její konec v únoru 1948 nastartoval proces stalinských decimací ve stylu decimací římských legií. Je pravděpodobné, že **K. Gottwald** se značnou osobní odvahou časově pozdržel politické procesy (na rozdíl od představitelů jiných východoevropských sovětských satelitů), a tak zachránil život řadě obviněných. Po smrti **J. V. Stalina**, armádní jednotky maršála **G. K. Žukova** likvidují vedení pretoriánské gardy NKVD a nastává období pomalých rehabilitací. **G. Husák** je propuštěn z vězení (pátá kapitola *Muž budoucnosti*) a postupně dochází k právní a politické rehabilitaci (nabídka na funkci prvního náměstka ministra financí). V některých starších moskevských archívech je **G. Husák** hodnocen jako „trockista“, i když velmi konzervativní katolík **G. Husák** neměl s trockismem nic společného. To názorně demonstruje systémovou a politickou nespolehlivost tajných služeb.

V neostalinistickém SSSR existovala dvě mocenská centra: politbyro ÚV KSSS a velmi dobře organizovaná skupina maršálů SSSR (která např. sabotovala sovětský měsíční program v obavě transferu finančních prostředků z armády na kosmický výzkum). V srpnu 1968 prosazuje skupina maršálů intervenci do Československa a hledá se nový místodržící v Československu. **G. Husák** přebírá moc v komunistické straně v této bonapartistické etapě vývoje Sovětského svazu, kdy generál (a později maršál) **L. Brežněv** má velmi dobré zkušenosti s dříve vězněnými komunisty (**J. Kádár**, **W. Gomulka**). **G. Husák** je považován za přechodné řešení (podobně jako byl v roce 1964 považován sám nový generální tajemník KSSS **L. Brežněv**). Po inteligentním řešení puče (vyhazov členu vlády a ministra vnitra ČR na ambasádu do Severní Koreje a přesun tajemníka ÚV KSČ, odpovědného za Státní bezpečnost, do Národního shromáždění), připravovaného Státní bezpečností v roce 1970, a pozdější volbě presidenta ČSSR končí přechodné období, a **G. Husák** získává postavení monarchy (podobně jako **L. Brežněv**).

Zcela stranou zůstává otázka, zda praktická politika **G. Husáka** nevycházela z katolické interpretace marxismu (podobně jako praktická politika čínského reformátora **Teng Siao-pchinga** z konfuciánské interpretace marxistického náboženství), a není-li **G. Husák** mnohem blíže k **A. Bachovi** a **A. O. Salazarovi**, kteří představovali konzervativní „teokratický“ absolutismus.

S nástupem **M. S. Gorbačova** přicházejí v SSSR k moci „svazáci“, kteří byli formováni veselou hrou na politiku v mládežnických organizacích, a kteří obecně nedokáží udržet politickou moc delší dobu (např. **E. Krenz** nebo **V. Mohorita** a j.) na rozdíl od zkušených a velmi opatrných generálů (**N. S.**

Chruščov, L. I. Brežněv nebo např. ve Španělsku **F. Franco**, popř. generallisimus **Čankajšek**). Tyto a další skutečnosti a fakta období 1977 - 1991 promyšleně analyzuje sedmá kapitola. Závěr knihy sofistikovaně hodnotí „nadčasovost“ husákovské problematiky z mnoha uhlů pohledu.

Autor **M. Macháček** zpracoval problematiku na velmi vysoké úrovni s hlubokou znalostí a téměř matematickou přesností. Knihu lze doporučit nejen pedagogům, studentům, novinářům a historikům, ale všem, kteří se zajímají o manažerské a politické řízení.

Evoluční politologie umožňuje i v současné době vycházet z analogie mezi **Napoleonem III.** a taktikou současných představitelů Ruska, kteří navazují na obecné politicko-psychologické stereotypy brežněvovského období i když je zřejmé, že současná Čína, kdysi velmi významný protivník SSSR v brežněvovské etapě vývoje SSSR, se dnes pohybuje po trajektorii, odpovídající spíše koncepci generalissima **Čankajška**, než představám **Mao-ce-tunga**. V těchto evolučních souvislostech je zřejmé, že v minulých dvou desetiletích byl „Husákův absolutismus“ hodnocen optikou, kterou První republika hodnotila Rakousko-uherskou monarchii. Současné hodnocení Rakousko-uherské monarchie je zcela jiné, jak se bylo možné přesvědčit na výstavě Monarchie v Národním muzeu v Praze. To dokumentují i 4 divadelní hry, které byly o **G. Husákovi** napsány po roce 1990.